

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **V. S.**, zastoupeného JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 4. 2004, č. j. OAM-1057/VL-19-P17-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2005, č. j. 47 Az 70/2004-25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 30. 4. 2004, č. j. OAM-1057/VL-19-P17-2004, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobce citoval řadu ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, účinného do 31. 12. 2005 (dále jen správní řád), která správní orgán v řízení porušil a trval na tom, že splnil zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům odkázal na správní spis, zejména na protokol o pohovoru. Dále poukázal na nedostatečné posouzení a odůvodnění otázky existence

překážek vycestování žalovaným. Při návratu žalobci kvůli podání žádosti o azyl v ČR hrozí mučení, ponižující a nelidské zacházení. Žalovaný si neopatřil žádné aktuální zprávy či informace o zemi původu. Navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem ze dne 31. 3. 2005. V odůvodnění se ztotožnil se žalovaným v tom, že důvody uplatněné žalobcem nejsou podřaditelné pod žádný z důvodů pro udělení azylu ani pro vztažení překážky vycestování. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce opustil vlast pouze kvůli ekonomickým problémům. Žalovaný při posuzování zákonných podmínek pro udělení azylu a překážek vycestování nepochybil, přitom vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost doplněnou podáním ze dne 1. 7. 2005. Po rekapitulaci obsahu napadeného rozsudku uvedl, že soud sice konstatoval obsah správního spisu, nicméně nezabýval se všemi důkazy zcela a úplně. Měl zejména uvést, jaké informace, které jsou součástí správního spisu (informace obsažené v databázi ČTK a Zprávy Ministerstva zahraničí USA), soud použil při svých úvahách jako podstatné a vedoucí k závěru, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování. Dále poukázal na skutečnost, že žalobce nedostal rozhodnutí soudu ve své mateřštině, čímž bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, neboť nemá možnost obeznámit se s obsahem soudních listin bez pomoci třetí osoby. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce dále požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Stěžovatel namítl nedostatečné odůvodnění závěru krajského soudu o neexistenci překážek vycestování.

Azylové řízení slouží k mezinárodní ochraně pronásledovaných osob, a pokud se taková osoba dožaduje azylové ochrany, je jejím zájmem vylíčit ve správním řízení všechny rozhodné skutečnosti. Stěžovatel měl v průběhu správního řízení reálnou možnost poukázat na všechny problematické body týkající se jeho návratu do země původu. Tak ovšem neučinil. Při pohovoru konaném dne 19. 4. 2004 sdělil, že na Ukrajině neměl jiné problémy než ekonomické, v případě návratu do vlasti by neměl z čeho žít. Ve světle těchto z hlediska § 91 zákona o azylu nerelevantních tvrzení tak žalovaný podmínky pro vztažení překážky vycestování posuzoval dle shromážděných informací o zemi původu. Jak vyplynulo z žalobou napadeného rozhodnutí a ze správního spisu, žalovaný se se situací na Ukrajině seznámil na základě Zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003, ze dne 25. 2. 2004, a dále na základě jednotlivých informací z databanky České tiskové kanceláře. Ze stejných zdrojů pak vycházel při přezkoumání výroku žalovaného o nevztážení překážky vycestování na stěžovatele také krajský soud,

což je patrné z odůvodnění rozsudku, a dospěl ke stejnému (správnému) závěru jako žalovaný, totiž, že z žádného z předmětných podkladů nevyplynula, s ohledem na pouze ekonomické důvody odchodu stěžovatele ze země původu, existence objektivní hrozby po jeho případném návratu do vlasti, spočívající zejména v tom, že by v této zemi byl ohrožen stěžovatelův život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo kde by mu hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Krajský soud řádně přezkoumal žalobní bod vztahující se k překážce vycestování a svůj závěr dostatečným způsobem odůvodnil. V daném případě postačoval vzhledem k povaze stěžovatelových tvrzení ve správním řízení odkaz na uvedené podklady jako na celek, vždyť soud posuzoval předmětnou otázku dle souhrnu jednotlivých informací v těchto podkladech obsažených, jejich reprodukce v odůvodnění rozsudku by byla nadbytečná.

Řízení před krajským soudem tak netrpělo vadou namítanou stěžovatelem.

Nejvyšší správní soud dále shledal nedůvodnou i námitku porušení práva na spravedlivý proces spočívající v porušení stěžovatelova práva jednat před soudem ve svém mateřském jazyce, a to tím, že písemnosti doručované mu soudem nebyly opatřeny překladem do jeho mateřského jazyka.

Podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl znevýhodněn a mohl se soudem komunikovat v jazyce, kterému rozumí a kterým hovoří. Podle již ustálené judikatury Ústavního soudu, iniciativa k uplatnění zmíněného práva vyplývajícího z čl. 37 odst. 4 Listiny přísluší účastníku řízení, tedy je na účastníku řízení, aby prohlásil, že jazyku, v němž má být vedeno jednání, nerozumí či v něm není schopen mluvit (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 558/04, III. ÚS 326/2000, IV. ÚS 394/01 nebo IV. ÚS 189/05). Dle stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2005, sp. zn. Pl. ÚS - st. 20/05, „základní právo garantované čl. 37 odst. 4 Listiny nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak. To nevylučuje, aby zákonná úprava poskytla vyšší standard“.

Soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu), je třeba postupovat podle § 18 o. s. ř. Podle prvního odstavce věty druhé tohoto ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení právo jednat před soudem ve své mateřštině. Podle odstavce druhého pak soud účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z § 18 o. s. ř. tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že taková potřeba musí vyjít v řízení najevo. To se však v daném případě nestalo.

Jak je patrné ze soudního spisu, stěžovatel podal žalobu proti napadenému rozhodnutí správního orgánu v českém jazyce a v ní bezvadnou češtinou uvedl žalobní body i návrh výroku rozsudku. Krajský soud tak v této fázi řízení na základě tohoto podání neměl důvod

pochybovat o schopnosti stěžovatele porozumět obsahu a významu rozhodnutí, jež svou žalobou napadl a zajistit si příslušný kontakt se soudem v českém jazyce. Na procesní výzvy a poučení zaslané mu poté soudem žalobce nereagoval. Dne 31. 3. 2005 pak soud rozhodl bez jednání rozsudkem o věci samé.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud při realizaci předmětného práva stěžovatele nepochybil a nikterak ho v průběhu řízení neznevýhodnil. Vychází z toho, že jestliže stěžovatel žalobu sepsal v českém jazyce a na poučení soudu nijak nereagoval, jde o situaci, v níž v řízení před krajským soudem potřeba ustanovit tlumočníka účastníkovi, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, nevyšla najevo. Rozhodující je v daném případě skutečnost, že až do doby, kdy krajský soud rozsudkem žalobu zamítl, z žádného procesního úkonu či projevu stěžovatele nevystala potřeba ustanovit mu pro řízení tlumočníka, tak jak to předpokládá § 18 odst. 2 o. s. ř.

Co se týče namítaného porušení práva na spravedlivý soudní proces, nutno opět odkázat na výše zmíněné stanovisko pléna Ústavního soudu, podle něhož „*základní právo účastníka řízení na pomoc tlumočníka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny nelze rozšiřovat pomocí interpretace, resp. konkretizace čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jako obecného ustanovení o spravedlivém řízení*“.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelovy námitky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. března 2006

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu